

ONTVANGEN 15 NOV. 2004

Concept-Verslag

A

Auteur J. Nieuwenhuijzen Kruseman
Vergadering Overleg SMO en secretaris-generaal inzake beëindiging
overheidstoezicht SMO
Datum vergadering 13 oktober 2004 *Archief Philip Staal*
Aanwezig SMO: R. Van der Heijden, F. Ensel, R. Israël; Financiën: R. Gerritse, K.
Dekker, J. van Ravenstein, J. Nieuwenhuijzen Kruseman

De heer Gerritse heet de aanwezigen welkom en meldt dat er al eerder gesproken is met het bestuur van SMO over de beëindiging van het overheidstoezicht; gisteren (12 oktober) heeft er een gesprek plaatsgevonden met het CJO en de SPI. Tijdens het overleg van vandaag wil hij de verwachtingen en ideeën van het ministerie van Financiën uiteenzetten en het bestuur van SMO hierin raadplegen. Reeds bij de oprichting van SMO was het duidelijk dat op enig moment de stand opgemaakt zou worden van de verdeling van de maror-gelden en de restgelden overgedragen zouden worden aan de Joodse gemeenschap. Idealiter zou de overheid dan geen rol meer spelen. Er zijn echter taken die nog doorlopen en derhalve door een rechtsopvolger van SMO behandeld moeten worden:

- Het afhandelen van bezwaren en beroepen;
- Het controleren van de meerjarige projecten; en
- Het verzorgen van de financiële afwikkeling van bezwaren en beroepen.

De heer Ensel vraagt of ook de enkeljarige projecten tot het takenpakket van de rechtsopvolger van SMO behoren, aangezien de eerste 80% van een toewijzing meteen wordt uitgekeerd en de resterende 20% pas op een later tijdstip.

De heer Gerritse meldt dat in dat geval ook deze werkzaamheden waarschijnlijk het best bij de rechtsopvolger van SMO ondergebracht kunnen worden. Vervolgens licht hij toe welke facetten een rol spelen bij de vorming van de rechtsopvolger van SMO en van de voorliggende concept-statutenwijziging:

- De rol van de overheid wordt (nagenoeg) overal verwijderd; en
- De taken en bevoegdheden van de stichting worden beperkt.

De rechtsopvolger van SMO zal niet te maken hebben met beheerslasten, het ministerie van Financiën (of een andere overheidsorganisatie) zal hierin faciliteren.

De heer Van der Heijden geeft aan dat de rechtsopvolger van SMO een andere bestuurlijke vorm zal krijgen, maar betekent dit dat de huidige SMO opgeheven zal worden?

De heer Gerritse antwoordt dat het hier strikt genomen geen nieuwe stichting betreft, maar een wijziging van de (juridische) vormgeving van de huidige rechtspersoon. Dit neemt niet weg dat de aard van de verantwoordelijkheden sterk verandert. Er had ook gekozen kunnen worden voor een geheel nieuwe stichting, maar dit zou onnodig complex zijn geweest.

De heer Ensel stelt dat voor de controle op de meerjarige projecten een geheel apparaat nodig is, dit lijkt hem te veel voor slechts drie personen. De heer Gerritse meldt dat hij dit nu niet kan inschatten, hiervoor heeft hij een goed zicht nodig op de hoeveelheid aan meerjarige projecten. Hij streeft naar een stichting zonder beheerslasten. De heer Israël zegt dat er tot nu toe ongeveer 100 meerjarige projecten zijn. De heer Gerritse vraagt daarin op korte termijn inzicht.

De heer Ensel geeft aan dat voor de financiële afwikkeling van de bezwaren en beroepen wel een mandaat nodig lijkt en dat de werkzaamheden van de rechtsopvolger van SMO niet budgetneutraal uitgevoerd kunnen worden.

De heer Gerritse antwoordt dat het mandaat opgenomen is in de concept-statutenwijziging en dat over de financiën afspraken gemaakt moeten worden. Afspraken met betrekking tot de financiën hoeven in ieder geval niet opgenomen te worden in de statuten. De heer Gerritse verzoekt SMO zo spoedig mogelijk een overzicht te geven van de meerjarige projecten, zodat er een inschatting gemaakt kan worden van de benodigde ondersteuning.

De SMO zegt toe het overzicht van de meerjarige projecten spoedig toe te sturen.

De heer Van der Heijden vraagt of de rechtsopvolger van SMO een ZBO zal zijn.

De heer Gerritse stelt dat het in elk geval een publiekrechtelijk orgaan is. Nu de hele exercitie onder publiekrechtelijke vlag is ingezet, moet ook de afwikkeling en finalisering ervan (in de vorm van het afhandelen van bezwaren en beroepen) in een publiekrechtelijk kader plaatsvinden. Hij is geneigd het een sui generis te vinden, een commissie van bezwaar met enige andere taken. De heer Gerritse benadrukt dat er afspraken gemaakt moeten worden over de financiën, waarbij een taxatie nodig is van de maximale risico's inzake bezwaar en beroep. Ook moet er inzicht zijn in de beschikbare middelen bij SMO.

De heer Ensel stelt dat een overzicht van de beschikbare middelen eenvoudig te geven is. Het is mogelijk aan te geven hoeveel aanvragen toegewezen zijn en hoeveel afgewezen zijn; hieruit volgt het beschikbare bedrag.

Het bestuur van SMO heeft bij de behandeling van de aanvragen steeds consequent gehandeld, dus de heer Ensel verwacht niet veel problemen (extra claims voortvloeiend uit de honorering van projecten) bij de afhandeling van de bezwaren.

Na de eerste uitkeringsronde van Kamer II zijn er bezwaren binnengekomen met een totale waarde van 19 miljoen euro, terwijl er nog 9 miljoen euro beschikbaar is. De SMO heeft daarom de gehele 9 miljoen euro gereserveerd tot het advies van de bezwarencommissie afgegeven is, lang niet alle bezwaren zullen naar verwachting worden gehonoreerd. De bezwarencommissie behandelt de bezwaren in volgorde van grootte, waarbij de bezwaren betreffende projecten met de grootste waarde als eerste worden behandeld. Wel is er nog weinig zicht op de bezwaren inzake de tweede uitkeringsronde. Over deze uitkeringen wordt op 20 december 2004 beschikt, dus de hieruit voortvloeiende bezwaren zullen naar verwachting half januari 2005 binnenkomen.

De heer Van der Heijden geeft aan dat er snel een overzicht zal komen van de verwachtingen inzake de bezwaren en beroepen.

De heer Gerritse stelt voor om, vooruitlopend op de bezwaren en zolang het inzicht er niet is, straks nulbeschikkingen af te geven. Op deze wijze blijft de 9 miljoen euro beschikbaar.

De heer Ensel vindt dat er afspraken gemaakt moeten worden over hoe om te gaan met het over te hevelen bedrag tot de bezwaren uit de tweede ronde achter de rug zijn. Stel dat er na de tweede uitkeringsronde nog 8 miljoen euro resteert en dit wordt overgedragen aan de COM. Er zouden dan dus nog bezwaren binnen kunnen komen.

De heer Israël meldt dat de zaken wel iets eenvoudiger liggen ten aanzien van de financiële gevolgen van beroepsprocedures, aangezien in het verleden afgesproken is de tweede uitkeringsronde te maximeren.

De heer Gerritse geeft aan dat er in dit kader overleg gepleegd zal kunnen worden met de COM.

De heer Israël zegt toe aan eind van de week een overzicht van te verschaffen van de gemaakte afspraken met de COM inzake de behandeling van het overgedragen restbedrag.

De heer Van der Heijden informeert naar de verloop van het gesprek tussen de heer Gerritse en het CJO en SPI van 12 oktober jongstleden.

De heer Gerritse geeft aan dat dit gesprek goed verlopen is. In grote lijnen lijkt men elkaar wel te vinden, al vond de heer Naftaniel (CJO) de gekozen constructie aanvankelijk enigszins gekunsteld overkomen. Dat is echter niet geheel te vermijden, als het overheidstoezicht wordt beëindigd en er toch een rechtsopvolger van SMO moet zijn. Uiteindelijk is er vooral gesproken over aspecten uit de concept-statutenwijziging. Beide partijen hebben in ieder aangegeven de concept-statutenwijziging nader te willen bestuderen.

De heer Gerritse vervolgt met het feit dat er nog twee aspecten de nadere aandacht verdienen: het overbruggen van het moment van aftreden van het huidige bestuur van SMO tot het moment van oprichting van de rechtsopvolger van SMO (resp. 4/12/04 tot 1/1/05) en het afleggen van de financiële verantwoording over 2004.

In het kader van de overbrugging van de periode van 4 december tot 1 januari 2005 is de gedachte het huidige bestuur van SMO te vragen aan te blijven tot en met 31 december; dit verzoek zou tot uiting kunnen komen middels een brief van minister Zalm. Het CJO en de SPI hebben gisteren aangegeven in te stemmen met die oplossing tot 1 januari 2005.

De financiële verantwoording over 2004 zou verzorgd kunnen worden door een honoraire commissie, bestaande uit de leden van het huidige bestuur van SMO.

De heer Van der Heijden stelt vast dat deze op te richten commissie dan zou blijven bestaan tot het moment dat de financiële verantwoording over 2004 afgelegd is.

De heer Gerritse zegt dat dit inderdaad zo zou zijn: de rechtsopvolger van de SMO kan deze verantwoording niet afleggen, dat moeten de leden van het huidige bestuur doen.

De heer Ensel is bang dat het niet lukt de werkzaamheden van SMO af ronden voor 1 januari 2005, dit gezien het besluiten inzake de 2de ronde op 20 december. Mogelijk blijken er straks twee of drie weken extra nodig te zijn. Het gebruiken van deze extra tijd voor het afronden van de werkzaamheden zou getuigen van behoorlijk bestuur.

De heer Van der Heijden stelt dat deze werkzaamheden dan wel benoemd moeten worden.

De heer Ensel vindt dat de minister in geval van uitloop van de werkzaamheden het mandaat moet kunnen verlengen.

De heer Gerritse geeft aan dat alles op alles gezet dient te worden om de werkzaamheden voor 1 januari 2005 af te ronden. Het ministerie zal erop toezien dat er zich geen onwenselijke situaties voordoen.

De heer Van der Heijden geeft aan dat wanneer er verwacht wordt dat de werkzaamheden van het huidige bestuur uit zullen lopen, het ministerie hierin gekend zal worden.

Mevrouw Dekker meldt te verwachten dat de tweede uitkeringsronde van Kamer III (en daarmee de werkzaamheden in Israël) deze maand kan worden afgerond. De planning van de werkzaamheden van Kamer II is in dit verband dus cruciaal.

De heer Israël licht toe dat de afhandeling van de tweede uitkeringsronde voor 20 december gepland is; dit terwijl deze oorspronkelijk op 1 december zou plaatsvinden. De reden hiervoor ligt in het feit dat het hier vrijwilligers betreft, die niet altijd beschikbaar zijn. De heer Israël geeft aan te verwachten dat de werkzaamheden uit zullen lopen.

De heer Ensel wil formeel afspreken de werkzaamheden per 31 december af te ronden, maar een uitloop kan zich altijd voordoen.

De heer Gerritse stelt voor af te spreken het huidige bestuur van SMO te verzoeken de lopende zaken, tot 1 januari 2005, af te wikkelen. Wanneer er zich onverhoopt onvoorziene omstandigheden voordoen, hoort de heer Gerritse dat graag onmiddellijk.

Mevrouw Dekker herhaalt het verzoek zo spoedig mogelijk een overzicht te sturen dat inzicht geeft in de te verwachten werkzaamheden.

De heer Gerritse ziet graag overzichten tegemoet van de volgende zaken, zoals is toegezegd door de SMO:

- De planning van de werkzaamheden van SMO;
- De meerjarige projecten; en
- Het budgettaire beeld vanaf 1 januari 2005 en de hierbij horende risico's inzake bezwaar en beroep.

Mevrouw Dekker stelt dat het verstandig zou zijn een peilmoment vast te stellen halverwege november om zo meer inzicht te krijgen in de zojuist besproken risico's.

De heer Ensel vindt de gekozen constructie een mooie oplossing, maar is niet gelukkig met de voorwaarde uit voorliggende concept-statutenwijziging dat tenminste één lid van het nieuwe driekoppige bestuur uit Israël afkomstig moet zijn. Dit zou de situatie onwerkbaar maken, het zou beter zijn alle bestuursleden uit Nederland afkomstig te laten zijn.

De heer Gerritse deelt de mening dat de situatie hanteerbaar moet blijven; wel zal SPI één bestuurslid aanwijzen.

De heer Van der Heijden stelt dat de afronding van het overheidstoezicht ver gevorderd is. Er kan gesproken worden van een historisch overleg.

De heer Gerritse refereert aan de belangrijkste verantwoordelijkheid die er nu ligt: alle zaken, met alle zorgvuldigheid, overdragen aan de Joodse gemeenschap. In die zin is er inderdaad sprake van een historisch moment.

De heer Ensel geeft aan dat er de afgelopen jaren een gigantisch bedrag uitgekeerd is, de gelden zijn verdeeld over 63 landen. Het was een grote klus, die goed geklaard is. Mochten de werkzaamheden uitlopen, zou het aanblijven van het huidige bestuur getuigen van goed bestuur.

Het versturen van een brief aan de Tweede Kamer over de beëindiging van het overheidstoezicht komt ter sprake.

Mevrouw Dekker licht de te nemen stappen in deze toe: er moet er een helder beeld ontstaan van hoe de rechtsopvolger van SMO eruit komt te zien, een en ander moet gemeld worden bij de Algemene Rekenkamer en de Tweede Kamer wordt ingelicht. De statutenwijziging zelf hoeft overigens niet formeel te worden voorgelegd aan de Kamer. Die wordt uiteraard wel volledig geïnformeerd.

De heer Van der Heijden zou het op prijs stellen wanneer de afronding van de werkzaamheden van het huidige bestuur op een speciale, waardige wijze gemarkeerd zou worden.